

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL BAKIRKÖY BELEDİYESİ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

 Tel : 90 (312) 295 30 00
 Fax : 90 (312) 295 48 00
 www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
 İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	51

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Çevre Temizlik Vergisi Tarifesi	37

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirketi
ÇTV	Çevre Temizlik Vergisi
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KÖİ	Kamu Özel İş Birliği
TÜM BEL-SEN	Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kurum Taşıt Kayıtlarının Gerçek Durumu Yansıtmaması
2. İdarece Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Vadesine Göre Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında İzlenmemesi
3. İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmaları ile Muhasebeleştirme İşlemlerinin Tamamlanmaması
4. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) Tarafından Bakırköy Belediyesine Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takibinin ve Muhasebe Kaydının Yapılmaması
5. Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabına ait Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması
6. Mali Duran Varlıklar İçin Enflasyon Düzeltmesi Kayıtlarının Yapılmaması
7. Tahakkuku Yapılan Yol Harcamalarına Katılım Paylarının Tahsil Edilmemesi
8. Tahsis Edilen Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarında İzlenmemesi
9. Yap İşlet Devret Modeli ile Kiralanan Nikah Salonunun Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabında İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Personelden Kesilen Sendika Aidatlarının İlgili Sendikalara Süresinde Ödenmemesi
2. Yüklenicilerden Kesilen Asgari Ücret Destek Primlerinin Kurum Emanet Hesaplarında Bekletilmesi ve Türkiye İş Kurumuna Gönderilmemesi
3. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi
4. Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Otopark Gelirleri Payının Takip Edilmemesi
5. Hazineye Ait Taşınmazların Satış Bedellerinden Kuruma Gönderilmesi Gereken Payların Takibin Yapılmaması

6. Günübirlik Kiralanan Yerlerin Mesken Olarak Vergilendirilmesi
7. İdarenin Mülkiyetinde veya Tasarrufunda Bulunan Taşınmazların Kiralama İhalesi Yapılmadan Ecrimisil Karşılığında Üçüncü Kişilere Kullandırılması
8. İdare Taşınmazlarının Kiralanması İhalelerinde Pazarlık Usulünün Kullanılması
9. Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Ecrimisil Karşılığında Üçüncü Kişilere Kullandırılması
10. Bakırköy Belediyesi Tiyatroları Yönetmeliği Kapsamında Yapılan Geçici Personel Alımlarının Personel İstihdam Yöntemi Olarak Kullanılması
11. Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması
12. İş Avanslarında Mahsup Sürelerine Uyulmaması ve Süresinde Yapılmayan Mahsuplar İçin Gecikme Cezası Uygulanmaması
13. Hayvan Bakımevleri Kurmak ve Rehabilitasyon İşlemlerini Gerçekleştirmek İçin Kaynak Ayrılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bakırköy Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde belediyelerle ilgili olarak; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Bakırköy Belediyesinin karar organı olan Bakırköy Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Bakırköy Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 2 birim belirlenmiştir. Bu birimler Özel Kalem Müdürlüğü ve İç Denetim Birim Başkanlığıdır. Başkana

bağlı 1 memur başkan yardımcısı, 3 meclis üyesi başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 17 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Belediye bünyesinde çeşitli statülerde çalıştırılan personelin sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	542	204
Sözleşmeli Personel		41
Kadrolu İşçi	264	16
Geçici İşçi (Belediye Tiyatro Müdürlüğü Konuk Personel)		183
Toplam		444
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		1076

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Bakırköy Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Bakırköy Belediyesinin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

İdarenin 2023 yılı ödenek durumu ve bütçe giderleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçeyle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)		Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	0,00	248.375.000,00	0,00	44.813.134,91	9.046.176,58	284.141.958,33	221.676.903,19	62.465.055,14	0,00
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	46.045.000,00	0,00	329.882,52	6.254.440,85	40.120.441,67	25.148.404,79	14.972.036,88	0,00
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	356.931.000,00	150.000,00	104.240.338,42	47.618.467,42	563.552.871,00	526.839.508,32	36.713.362,68	0,00
4	Faiz Giderleri	0,00	16.600.000,00	0,00	9.930.000,00	800.000,00	25.730.000,00	25.392.223,50	337.776,50	0,00
5	Cari Transferler	258.581,00	32.242.000,00	0,00	6.104.000,00	3.714.000,00	34.890.581,00	32.174.864,52	2.707.135,48	8.581,00
6	Sermaye Giderleri	7.581.537,19	257.570.000,00	75.937,50	63.059.129,00	53.670.000,00	274.616.603,69	220.330.706,32	46.628.422,68	7.657.474,69
7	Sermaye Transferleri	0,00	2.400.000,00	0,00	1.410.000,00	1.500.000,00	2.310.000,00	2.309.178,30	821,70	0,00
8	Borç Verme	0,00	10.000.000,00	0,00	0,00	9.350.000,00	650.000,00	409.550,00	240.450,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	100.000.000,00	0,00	0,00	97.933.400,00	2.066.600,00	0,00	2.066.600,00	0,00
Toplam		7.840.118,19	1.070.163.000,00	150.075.937,50	229.886.484,85	229.886.484,85	1.228.079.055,69	1.054.281.338,94	166.131.661,06	7.666.055,69

Buna göre, 2023 mali yılı bütçesi ile 1.070.163.000 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 1.220.163.000 TL olmuştur. Yıl içinde 1.054.281.338,94 TL bütçe gideri yapılmış, 166.131.661,06 TL ödenek iptal edilmiştir.

İdarenin 2023 yılı tahmini bütçe gelirleri, gelir gerçekleştirmeleri ve gerçekleşme yüzdeleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	547.436.000,00	541.837.213,46	6.286.172,19	535.551.041,27	97,83
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	35.435.000,00	30.166.691,22	100,00	30.166.591,22	85,13
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	2.500.000,00	2.025.937,50	0,00	2.025.937,50	81,04
05- Diğer Gelirler	381.792.000,00	469.808.207,91	233.485,06	469.574.722,85	122,99

06- Sermaye Gelirleri	253.000.000,00	71.300.000,00	0,00	71.300.000,00	28,18
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.220.163.000,00	1.115.138.050,09	6.519.757,25	1.108.618.292,84	90,86

Buna göre, 2023 yılında net bütçe geliri %90,86 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%97,83), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%85,13), alınan bağış ve yardımlar (%81,04), diğer gelirler (%122,99), sermaye gelirleri ise (%28,18) oranında gerçekleşmiştir.

İdarenin 2023 yılına ilişkin bütçe ödenekleri, gerçekleşen bütçe giderleri ve gerçekleşme yüzdeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödenəği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	248.375.000,00	221.676.903,19	89,25
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	46.045.000,00	25.148.404,79	54,62
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	506.931.000,00	526.839.508,32	103,93
04- Faiz Gideri	16.600.000,00	25.392.223,50	152,97
05- Cari Transferler	32.242.000,00	32.174.864,52	99,79
06- Sermaye Giderleri	257.570.000,00	220.330.706,32	85,54
07- Sermaye Transferleri	2.400.000,00	2.309.178,30	96,22
08- Borç Verme	10.000.000,00	409.550,00	4,10
09- Yedek Ödenekler	100.000.000,00	0	0,00
Toplam	1.220.163.000,00	1.054.281.338,94	86,40

Buna göre, 2023 yılında İdarede bütçe giderleri %86,40 seviyesinde gerçekleşmiştir.

İdarenin bütçe gelirlerinin ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ile 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Vergi Gelirleri	215.123.732,89	373.565.681,06	541.837.213,46	73,65	45,04
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	12.936.276,59	19.524.177,86	30.166.691,22	50,93	54,51
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.981.790,27	76.825,00	2.025.937,50	-96,12	2.537,08
Diğer Gelirler	171.060.880,60	247.978.259,10	469.808.207,91	44,96	89,46
Sermaye Gelirleri	73.091.200,00	311.099,73	71.300.000,00	-99,57	22.818,70
Toplam	474.193.880,35	641.456.042,75	1.115.138.050,09	35,27	73,84
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	1.272.155,97	5.345.556,99	6.519.757,25	320,20	21,97
Net Toplam	472.921.724,38	636.110.485,76	1.108.618.292,84	34,51	74,28

Tablodaki verilere göre, 2023 yılında İdarenin gelirleri bir önceki yıla göre 472.507.807,08 TL'lik (%74,28) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 1.949.112,50 TL (%2.537,08), vergi gelirlerinde 168.271.532,40 TL (%45,04), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 10.642.513,36 TL (%54,51), diğer gelirlerde 221.829.948,81 TL (%89,46) ve sermaye gelirlerinde 70.988.900,27 TL (%22.818,70) tutarlarında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2021-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	79.738.257,52	141.432.634,07	221.676.903,19	77,37	56,74
SGK Devlet Prim Giderleri	12.510.279,97	20.590.228,43	25.148.404,79	64,59	22,14
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	186.370.355,26	237.643.211,97	526.839.508,32	27,51	121,69
Faiz Giderleri	9.252.990,73	17.203.583,34	25.392.223,50	85,92	47,60
Cari Transferler	16.577.358,97	17.959.787,34	32.174.864,52	8,34	79,15
Sermaye Giderleri	53.436.764,90	289.183.592,83	220.330.706,32	441,17	-23,81
Sermaye Transferleri	1.365.170,14	1.560.434,78	2.309.178,30	14,30	47,98
Borç Verme	539.905,83	12.669.850,00	409.550,00	2246,68	-96,77
Toplam	359.791.083,32	738.243.322,76	1.054.281.338,94	105,19	42,81

İdarenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 316.038.016,18 TL (%42,81) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinde

80.244.269,12 TL (%56,74), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde 4.558.176,36 TL (%22,14), mal ve hizmet alım giderlerinde 289.196.296,35 TL (%121,69), faiz giderlerinde 8.188.640,16 TL (%47,60), cari transferlerde 14.215.077,18 TL (%79,15), sermaye transferlerinde ise 748.743,52 TL (%47,98) artış; sermaye giderlerinde 68.852.886,51 TL (-%23,81), borç verme giderlerinde 12.260.300,00 TL (-96,77) düşüş gerçekleştiği görülmüştür.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 1.473.626.290,48 TL, Faaliyet Geliri 1.250.035.497,16 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 223.590.793,32 TL olarak gerçekleşmiştir.

Bakırköy Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	BAKIRKÖY YAPI İNŞAAT ULAŞIM HİZMETLERİ AŞ (BYUAŞ)	17.000.000,00	17.000.000,00	100
2	BAKIRKÖY PERSONEL HİZMETLERİ LİMİTED ŞİRKETİ	1.000.000,00	1.000.000,00	100
3	KARTAL ULAŞIM TURZ. SAĞ. VE EĞT. HİZ. SAN. VE TİC. AŞ (KARTURSAŞ)	28.000.000,00	597,34	0,00213
4	KARTAL HALK PAZARI GID. SAĞ. VE EĞT. Hİ. SAN. VE TİC AŞ (KARTANSAŞ)	7.800.000,00	11,7	0,00015
5	KARTAL YAPI İNŞ. SAN. VE TİC. AŞ (KARYAPSAN)	28.050.000,00	14,03	0,00005
6	İSTANBUL DÜNYA TİCARET MERKEZİ AŞ	125.000.000,00	6.249.528,83	4,99962
7	İSTANBUL BETON ELEMANLARI VE HAZIR BETON FABRİKALARI SAN. VE TİC. AŞ (İSTON)	28.500.000,00	14.250,00	0,05000
8	İSTANBUL BİLİŞİM VE AKILLI KENT TEKNOLOJİLERİ AŞ (İSBAK)	72.271.960,00	17.501,00	0,02422
9	İSTANBUL ASFALT FABRİKALARI SANAYİ VE TİCARET AŞ (İSFALT)	200.000.000,00	127.040,00	0,06352

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Bakırköy Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel

Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolardan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin

hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise

İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemleri bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Bu kapsamda İdarenin iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir. Buna göre:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. Stratejik plan hazırlanırken riskler değerlendirilmiş ve plan içerisinde yer verilmemiştir. Belediyenin misyon, vizyon, stratejik amaç, performans hedef ve faaliyetlerin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin belirlenmesi, olası etkilerinin hesaplanması ve alınacak önlemleri de içeren Risk Envanteri Kütüğü hazırlanmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. Faaliyet veya mali karar ve işlemin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrol edilmesi görevleri için farklı personel belirlenmesinin mümkün olmaması durumunda karşılaşılabilecek risklerin azaltılmasına yönelik olarak birim amirleri tarafından gerekli tedbirler alınmamaktadır. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur. Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmaktadır. (TeraCity) Akıllı Şehir Yönetimi programı ile ihtiyaç duyulan raporlar ve analizler yapılmaktadır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuştur. İdarede 2 adet iç denetçi istihdam edilmiştir.

Sonuç olarak; Bakırköy Belediyesi bünyesinde iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapıldığı ve iç kontrol mevzuatı gereklerinin belirli ölçüde yerine getirildiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Bakırköy Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kurum Taşıt Kayıtlarının Gerçek Durumu Yansıtması

Kurum taşıtlarına ilişkin envanter kayıtları ile Türkiye Noterler Birliği araç tescil kayıtları karşılaştırılmış olup halihazırda 59 adet taşıtın idare adına tescilli olmasına rağmen muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun'un 48'inci maddesinde ise "*Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur.*" hükmü yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 254-Taşıtlar Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 196'ncı maddesinde; kurumlara ait taşıtların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı belirtilmiş, Hesabın işleyişi başlıklı 197'nci maddesinde; edinilen taşıtlar ve elden çıkarılan taşıtlara ilişkin yapılması gereken muhasebe kayıtları ayrıntılı olarak yer almıştır.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede mali tablolarda taşıtlar hesabına kayıtlı 101 adet taşıt bulunmakla birlikte Türkiye Noterler Birliğinden alınan araç sahipliği bilgilerinde Kurum adına kayıtlı 160 adet araç bulunduğu görülmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine kurum tarafından, idare bünyesinde bulunan ancak daha sonra ayrılarak bağımsız belediye olarak teşekkül eden idarelere ait olan taşıtlar ile bazı idarelere hibe edilen taşıtlarında hala kurum adına tescilli olduğu ifade edilmiştir.

Kurum tarafından ifade edildiği üzere hurdaya ayrılan ve ticaret sicilinden düşülmeyen 11 adet hurda araç ve Bakırköy Belediyesi bölündükten sonra diğer belediyelere geçen ve bazı belediyelere hibe olarak gönderildiği halde kurum üzerine tescilli 48 araç olmak üzere toplam 59 adet aracın envanterde bulunmamasına rağmen hala kurum adına tescilli bulunması mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, kurum adına tescilli olup başka idarelerin kullanımında olan veya hurdaya ayrılan taşıtlar için gerekli işlemlerin yapılması ve 254-Taşıtlar Hesabı'nın gerçek durumu yansıtır şekilde mali tablolarda yer alması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: İdarece Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Vadesine Göre Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında İzlenmemesi

İdarece tarafından 5 yıllığına kiraya verilen baz istasyonlarının tüm kira bedelleri, sözleşmesi gereği peşin tahsil edilmiş ve tahsil edilen tutarın tamamı tahsilat tarihi itibarıyla 600-Gelirler Hesabına kaydedilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 286'ncı maddesinde; 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 288'inci maddesine göre: Peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600-Gelirler Hesabına, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmı bu hesaba, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak; tahsil edilen tutarın tamamı 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç; ayrıca, 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında kayıtlı olan tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenlerin ise bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Yönetmelik'in 335'inci maddesinde; 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının, dönem içinde tahsil edilen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dahil edilecek olan gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 337'nci maddesine göre: Peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600-Gelirler Hesabına, gelecek aylarda tahakkuk ettirilmesi gerekenler 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler bu hesaba alacak; tahsil edilen tutarın tamamı 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan tahsil edilen tutarın tamamı 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç; bu hesapta kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalanlar dönem sonunda bu hesaba borç, 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresinin kayıtlarının incelenmesi neticesinde, 5 yıllığına kiraya verilen bazı istasyonlarının tüm kira bedellerinin, sözleşmesi gereği peşin tahsil edildiği, tahsil edilen tutarın tamamının tahsilat tarihi olan 2020 yılında 600-Gelirler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından peşin tahsil edilen kira gelirlerine ait muhasebe kaydı yapılmasına ilişkin bilgilerin gönderildiği, sözleşmelerin yenilenmesi durumunda ve yıl içinde yapılan peşin tahsilatlara ilişkin tahakkuk ve tahsil işlemlerinin Mali Hizmetler Müdürlüğüne gönderilerek gerekli muhasebe kayıtlarının yapılacağı ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine uygun olarak peşin tahsil edilen kira gelirleri için 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ve 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılacağı ifade edilmiştir.

Ancak söz konusu işlemler inceleme döneminde yer alan hatalı muhasebe kayıtlarını değiştirmemekte ve bulgu konusu husus devam etmektedir.

Sonuç olarak, 2020 yılında kiraya verilen ve peşin tahsil edilen 5 yıllık kira bedelinin tamamının Gelirler Hesabına kaydedilmesi nedeniyle, 2023 yıl sonu itibarıyla 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında 3.750.000,00 TL ve 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında 7.500.000,00 TL eksik bilgi yer almasına neden olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 3: İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmaları ile Muhasebeleştirme İşlemlerinin Tamamlanmaması

İdare taşınmazlarının cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemleri tamamlanmadığı ve bunlara bağlı olarak muhasebe bilgilerinin güncellenmediği görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığınca; 5018 sayılı Kanun'un 44, 45 ve 60'ncü maddelerine dayanılarak Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallерinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1'inci maddesinde, Yönetmelik'in amacının; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş ve Yönetmelik'in diğer maddelerinde kamu idarelerinin tasarrufunda bulunan taşınmazların kaydına ve buna ilişkin cetvellerin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu işlerle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmiştir.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre: Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olup kayıtların belgeye dayanması esastır. "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacaktır.

Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilecek ve taşınmazların kayıtlara alınan değeri, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenecektir. Ayrıca, kayıt işlemleri, taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsamaktadır.

Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesinde, değerlendirme işlemleri gerçekleştirilen taşınmazlara ilişkin olarak Yönetmelik ekinde yer alan örneklere uygun olarak tapuda kayıtlı olan taşınmazlar formu, tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar formu, orta malları formu ve genel hizmet alanları formunun düzenleneceği; kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerinde hazırlanan bu formların, taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderileceği; mali hizmetler birimince de bu formların konsolide edilerek yine Yönetmelik ekinde bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre, Kamu idarelerinde; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin mali yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanacaktır.

Diğer yandan, aynı Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde, tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Kamu idaresinin kayıtlarının incelenmesi neticesinde; yukarıda sayılan formlardan Yönetmelik ekinde yer alan örneğe uygun olmamakla birlikte yalnızca Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formunun düzenlendiği, diğer formların düzenlenmediği; dolayısıyla Mali Hizmetler Birimince hazırlanan taşınmaz icmallarının İdare yönetimindeki tüm taşınmazları içermediği, taşınmazların bir kısmının kayıtlara vergi değeri üzerinden alınmaya devam edildiği ve taşınmazların cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine İdare tarafından; bulguda belirtilen hususlardan cins tashihine ilişkin gerekli işlemlerin başlatıldığı bazı taşınmazlara ilişkin işlemlerin tamamlandığı, diğer konulara ilişkin düzeltme işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen kayıt işlemlerinin tamamlanmaması nedeniyle, 2023 yılı mali tablolarında 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu açısından hatalı bilgi oluşmasına sebebiyet verildiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) Tarafından Bakırköy Belediyesine Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takibinin ve Muhasebe Kaydının Yapılmaması

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresinin (İSKİ), tahsil ettiği çevre temizlik vergisinden Bakırköy Belediyesine aktarması gereken payı göndermediği ve bu nedenle idare tarafından muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun “Çevre temizlik vergisi” başlıklı mükerrer 44’üncü maddenin 9’uncu fıkrasında “*Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dâhilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder...*” hükmü yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına ilişkin “Hesabın işleyişi” başlıklı 88’inci maddesinde;

“(1) Gelirlerden alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç 1) Gelir tahakkuk tutarları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir....

b) Alacak ...

4) İlgili servislerden yıl içerisinde takibat servisine devredilen gelirlerden alacaklar bu hesaba alacak, 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına borç kaydedilir...” düzenlemesi bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine istinaden İSKİ tarafından Bakırköy Belediyesi sınırları içerisinde tahsil edilen ÇTV ile bu verginin süresinde ödenmemesi

nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının %80'inin düzenli olarak tahsilatı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar Bakırköy Belediyesine gönderilmesi gerekmektedir. Bakırköy Belediyesinin de yukarıdaki mevzuat hükümleri uyarınca İSKİ'den alacaklı olduğu çevre ve temizlik vergisi paylarını muhasebe kayıtlarında, yıl içerisinde tahakkuk eden tutarları 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile 600-Gelirler Hesabında muhasebeleştirilmesi ve zamanında ödenmemesi durumunda 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabındaki ilgili tutarları 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarması gerekmektedir.

Kurum kayıtları üzerinde yapılan incelemede; İSKİ tarafından kuruma gönderilen herhangi bir çevre ve temizlik vergisi payı olmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, idare tarafından İSKİ'den alınması gereken ÇTV paylarının inceleme dönemini takip eden yılda mahsuplaşma yolu ile kısmen tahsil edildiği ve tahsilatın devam edeceği ifade edilmiştir.

İdare tarafından gönderilen belgelerin incelenmesi neticesinde söz konusu mahsup işleminin konutlara ait ÇTV için yapıldığı, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait ÇTV için herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak ÇTV paylarının tümünün zamanında tahakkuk ve tahsilinin gerçekleştirilmesi ve kurumun gelir kaybına uğramasının önlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabına ait Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması

251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabına kayıtlı varlıkların bazıları için amortisman ayrılmadığı, bazıları için de kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin 187'nci maddesinin (ç) bendinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı; bu Yönetmelik kapsamındaki kamu idarelerince muhasebe sistemine dahil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortismanına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi için kullanılan 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı da aynı Yönetmelik'in 202'nci ve 203'üncü maddelerinde açıklanmıştır. Amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının neler olacağı ise 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği ile belirlenmiştir.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına kayıtlı toplam 2.803.476.304,97 TL varlık için amortisman ayrılmadığı ve bu hesaba kayıtlı bazı varlıklar için 1.285.030.983,77 TL fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür. Aynı şekilde 252-Binalar Hesabına kayıtlı toplam 282.375.627,75 TL varlık için amortisman ayrılmadığı ve bu hesaba kayıtlı bazı varlıklar için 498.285.964,76 TL fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, yapılan hatalı amortisman kayıtlarının gerekli muhasebe kayıtları yapılarak düzeltildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yapılan hatalı amortisman kayıtlarının gerekli muhasebe kayıtları yapılarak düzeltildiği ifade edilse de İdarenin 2023 yılı mali tablolarındaki hatalı kaydın varlığı devam etmektedir. Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabına kayıtlı varlıkların mali tablolarında gerçeğe uygun olarak izlenebilmesi için bu varlıklara ilişkin amortisman işlemlerinin mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Mali Duran Varlıklar İçin Enflasyon Düzeltmesi Kayıtlarının Yapılmaması

Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı için yapılması gereken enflasyon düzeltmesi kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin Enflasyon düzeltmesi başlıklı 30'uncu maddesinde; Kapsama dâhil kamu idareleri, içinde bulunulan hesap dönemi dâhil son üç hesap döneminde fiyat endeksindeki artışın %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması halinde mali tablolarında yer alan parasal olmayan kalemleri enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı ve Enflasyon düzeltmesi uygulamasının, her iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde sona

ereceği belirtilmiştir. Ayrıca bu madde de enflasyon düzeltmesi işleminin, kamu idarelerinin mali tablolarında yer alan parasal olmayan kalemlerin düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Bu Yönetmelik'e 24.02.2022 tarih ve 31760 sayılı Resmî Gazete de yayımlanarak eklenen Geçici 3'üncü maddede ise; "2021 ve 2022 yılı hesap dönemlerinde bu Yönetmeliğin 30'uncu maddesi kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz. Bu hesap dönemleri, enflasyon düzeltmesi şartlarının gerçekleşmediği dönemler olarak değerlendirilir. 31.12.2023 tarihli mali tablolar, enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur." hükmü yer almaktadır.

Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından 06.12.2023 tarih ve 32401 sayı ile yayımlanan 85 No.lu Genel Tebliği'nin (Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması);

"Amaç başlıklı 1 inci maddesinde;

(1) Bu Tebliğin amacı, kapsamdaki kamu idarelerine ait mali tabloların enflasyon etkilerinden arındırılarak raporlama tarihindeki satın alma gücünü yansıtacak şekilde sunulmasını sağlamak üzere uygulanacak enflasyon düzeltmesinin usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam başlıklı 2 nci maddesinde;

(1) Bu Tebliğ, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanır.

(2) Kurumlar vergisi mükellefi olan kamu idarelerinde bu Tebliğ hükümleri uygulanmaz.

Enflasyon düzeltmesi işlemleri başlıklı 5 inci maddesinde;

(1) Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, kapsamdaki kamu idarelerinde enflasyon düzeltmesi yapılması için içinde bulunulan hesap dönemi dahil son üç hesap döneminde fiyat endeksindeki artışın %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması gerekir. Bu kamu idarelerinin 31/12/2023 tarihli mali tabloları söz konusu şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Enflasyon oranı tespiti fiyat endeksine göre yapılır.

(2) EK-1’de yer alan parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi uygulanır. Enflasyon düzeltmesi sonrası yeni değer, ilgili kalemlerin kayıtlı değerlerinin düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle bulunur. Bulunan yeni değer ile eski değer arasındaki fark, enflasyon düzeltmesi olarak kayıtlara alınır. Düzeltme katsayısı, EK-2’de yer alan formüle göre hesaplanır.

...

(5) Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemleri, ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılır. Bu kuruluşlarca yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerine ilişkin belgeler, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanlığa; kapsama dahil diğer kamu idareleri için ilgili kamu idaresine gönderilir. İlgili kamu idaresinin muhasebe birimi sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapar. Enflasyon düzeltmesi ve sermaye hareketlerine ilişkin kuruluştan alınan belgelerin bir nüshası muhasebeleştirme belgesine eklenir.” ifadeleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen Genel Tebliğ’de belirtildiği üzere, kapsamda yer alan kamu kurumlarının Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ilişkin olarak enflasyon düzeltmesi işlemlerin ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılacağı ve ilgili kamu idaresinin muhasebe biriminin sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapacakları ifade edilmiştir.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede, Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kayıtlı tutarlar olmasına rağmen bu tutarlar için enflasyon düzeltmesi kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, ortak olunan şirketler ile yazışmaların yapıldığı ve gerekli muhasebe kayıtlarının yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kurum mali tabloların bu hesap alanlarına ait doğru bilgi içermesi için mali duran varlıklara ilişkin olarak enflasyon düzeltmesi kayıtlarının yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Tahakkuku Yapılan Yol Harcamalarına Katılım Paylarının Tahsil Edilmemesi

Tahakkuku yapılan yol harcamalarına katılım paylarının tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “Yol harcamalarına katılma payı” başlıklı 86'ncı maddesinde;

“Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekillerde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni yol açılması;

b) Mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi;

c) Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi;

d) Mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yeniden düzenlenmesi,

Yolların kaldırım da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmez.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanır.” hükümleri yer almaktadır.

Yukarda yer alan mevzuat hükümleri gereği belediyelerin yol veya kaldırım yapması, yenilemesi, genişletmesi durumunda yol harcamalarına katılım payı alınması zorunludur. Yol harcamalarına katılım payının nasıl hesaplanacağı “2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları ile ilgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”te açıklanmıştır.

Ancak 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda 12.11.2012 tarihinde yapılan değişiklikle yol harcamalarına katılım payı alınması zorunluluk olmaktan çıkartılmıştır.

Aynı Kanunun Usul hükümleri başlıklı 98 inci maddesinde; Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kamu idaresinin gelir kayıtlarında yapılan incelemede 2009 yılı ve öncesinde gerçekleştirilen toplam 8.629.481,69 TL yol harcamalarına katılım payının ancak 3.485.334,59 TL'sinin tahsil edildiği ve 4.468.590,76 TL tutarında bakiye alacak kaldığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, yol harcamalarına katılım payı ile ilgili olarak kısmi tahsilatların gerçekleştirildiği ve devam eden süreçte tahakkuk ve tahsilatların takip edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, her ne kadar 12.11.2012 tarihinden sonra yol harcamalarına katılım payı alınması zorunluluk olmaktan çıkarılmış olsa da tahakkuk kaydı yapılan yol harcamalarına katılma paylarının tahsil edilmesi gerekmekte olup aksi halde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Tahsis Edilen Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

Kurum tarafından tahsis edilen taşınmazlara ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 130, 131 ve 132'nci maddeleri ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188, 189, 190, 191, 192 ve 193'üncü maddelerinde tahsis edilen taşınmazların niteliklerine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabında izleneceği belirtilmiştir. Bu amaçla Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yardımcı hesaplar oluşturulmuş ve tahsislerin durumuna göre tesis edilen 02.Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar ve/veya 03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar yardımcı hesaplarında kamu idaresince takip edileceği belirlenmiştir.

27.04.2015 tarih ve 4167 sayılı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında ise, herhangi bir taşınmazı tahsisli kullanan ve kullandıran kurumların muhasebe kayıtlarını nasıl gerçekleştireceğine dair açıklamalar yapılmış ve örneklere yer verilmiştir. Aynı yazıda

“1.3.Tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi” başlığı altında; “Taşınmaz maliki kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; 500-Net Değer Hesabına (11.Tahsis Edilen Taşınmazlar) borç, ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (02.Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazın mülkiyet kayıtlarının bulunduğu muhasebe birimlerinde yapılacaktır. Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500-Net Değer Hesabına (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştirilen ilgili muhasebe birimlerinde yapılacaktır.” ifadeleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca taşınmazların yönetimi ve kontrolü için idarelerce tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeni bulunduğundan, idarece tahsis edilen taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede ise İdare tarafından tahsis edilen bina ve arsalarla ilgili olarak; 250-Arsa ve Araziler Hesabı, 252-Binalar Hesabı ve 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 500-Net Değer Hesabına gerekli kayıtların yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından verilen cevapta tahsis edilen taşınmazların iş ve işlemlerinin Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından yapılmakta olduğu, İlgili işlemlere ait bilgi, belge ve kayıtların Mali Hizmetler Müdürlüğüne bildirilmesi sonucunda tahsis edilen bina ve arsalarla ilgili olarak 250-Arsa ve Araziler Hesabı, 252-Binalar Hesabı ve 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 500-Net Değer Hesabına gerekli kayıtların yapılacağı, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından tahsis edilen veya tahsisli kullanılan taşınmazlara ilişkin yapılan envanter çalışmaları ile yapılan muhasebe kayıtlarının sunulduğu ifade edilmiştir.

İdare tarafından tahsis edilen taşınmazlara ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapılacağı ifade edilse de gönderilen belgeler üzerinde yapılan incelemede gerekli muhasebe kayıtlarının henüz yapılmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, diğer kurumlara tahsis edilen arsa ve binalara ilişkin muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun olarak yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Yap İşlet Devret Modeli ile Kiralanan Nikah Salonunun Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabında İzlenmemesi

Yap işlet devret modeli ile gerçekleştirilen nikah salonu ince inşaat yapımı ve işletilmesi işinin 256-Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı ile 922-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri ve 923-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Karşılığı hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince kamu-özel iş birliği modeli çerçevesinde yaptırılan yatırım ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesi 45 sıra No.lu Kamu Özel İş Birliği Uygulamalarının Muhasebe İşlemleri Muhasebat Genel Tebliği'ne göre, mahalli idareler için Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hesaplara uygun olarak gerçekleştirilmektedir. 45 sıra No.lu Kamu Özel İş Birliği Uygulamalarının Muhasebe İşlemleri Muhasebat Genel Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde Kamu Özel İş Birliği (KÖİ) Modeli *"Yap-işlet-devret veya yap-kirala-devret modellerine göre gerçekleştirilen kamu yatırımları ile işletme hakkının devri gibi kamu hizmeti sunumunun devredilmesini içeren idari sözleşmeleri ya da özel hukuk sözleşmeleri ile kanunlarla belirlenmiş bu modellerin belirli bölümlerini kısmen içeren diğer kamu özel iş birliği modelleri"* olarak tanımlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 256-Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı, "Hesabın niteliği" başlıklı 200'üncü maddesinde bu hesabın hizmet imtiyaz sözleşmesine konu maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 201'inci maddesinde; mahalli idarelere ait maddi duran varlıklardan hizmet imtiyaz sözleşmesine konu edilenlerin işletme süresinin başladığı tarihte bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak kaydedileceği ve ayrılmış amortisman tutarlarının 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç ve alacak kaydedileceği ifade edilmiştir

Aynı Yönetmelik'in 922-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Hesabı, "Hesabın niteliği" başlıklı 454'üncü maddesinde; bu hesabın, kamu-özel iş birliği modeli çerçevesinde girilen taahhütlerin, bunlara yapılan ilavelerin, fiyat güncellemeleri ile bunlardan yerine getirilenlerin veya feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 455'inci maddesinde ise girilen taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen taahhüt artış tutarlarının ve güncellemelerden kaynaklanan taahhüt artışlarının bu hesaba borç, 923-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak; girilen taahhütlerden yerine getirildiği ilgili kurumca bildirilen tutarların sözleşme fiyatları üzerinden bu hesaba alacak, 923-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç kaydedileceği düzenlenmiştir.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan inceleme sonucunda, kaba inşaatı tamamlanmış olan nikah salonunun ince inşaatı yapılmak ve sonrasında işletilmek üzere yap-işlet-devret modeli ile kiralanmasına rağmen bu işlemler için gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından gönderilen cevapta Emlak yap-işlet-devret modeli ile gerçekleştirilen Nikah Salonu İnce İnşaat Yapımı ve İşletilmesi İşine ilişkin kayıtların Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından hazırlanan belgeler doğrultusunda 256-Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı ile 922-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri ve 923-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Karşılığı hesaplarına kaydedilerek muhasebe kayıtlarına alındığı ifade edilmiştir.

Kurum tarafından gönderilen bulgu cevabı eki belgeler üzerinde yapılan incelemede 922-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri ve 923-Kamu-Özel İş Birliği Modeli Taahhütleri Karşılığı hesaplarına ilişkin kayıt yapıldığı ancak 256-Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı ile ilgili taşınmaz hesaplarına ilişkin herhangi bir kayıt yapılmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak yap-işlet devret modeli ile yapımı gerçekleştirilen nikah salonu yapım işine ilişkin olarak 256-Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabına da gerekli kayıtların yapılarak bu hesabın bilanço ve dipnotlarında yer alması gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Personelden Kesilen Sendika Aidatlarının İlgili Sendikalara Süresinde Ödenmemesi

Memur ve işçi personelden kesilen sendika aidatlarının ilgili sendikaların hesaplarına süresinde aktarılmadığı görülmüştür.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Üyelik ödentisi" başlıklı 25'inci maddesinde;

"Kamu görevlileri sendikasına, kamu görevlisinin ödeyeceği üyelik ödentileri, 14 üncü madde çerçevesinde doldurulan üyelik başvuru formuna ve sendika tüzüğünde belirtilen aylık ödenti tutarına göre kamu işverenince aylığından kesilerek beş gün içinde sendikaların banka hesaplarına yatırılır ve ödenti listesinin bir örneği ilgili sendikaya gönderilir. Kamu işvereni, sendikaya üye olan ve üyelik ödentisi kesilen kamu görevlilerinin listesini her ayın son haftasında, işyerinde herkesin görebileceği yerde ve kurumsal düzeyde duyurulabilecek diğer araçlarla ilan eder." hükmü ile kamu işverenince kamu görevlileri aylığından kesilen üyelik aidatlarının beş gün içinde sendikaların banka hesaplarına yatırılması gerektiği ifade edilmiştir.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun "Üyelik aidatı" başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasında, üyelik aidatının miktarının kuruluşların tüzüklerinde belirtilen usul ve esaslara göre genel kurul tarafından belirleneceği; ikinci fıkrasında, aidatların işçi sendikasının işverene yazılı başvurusu üzerine işçinin ücretinden kesilmek suretiyle ilgili sendikaya ödeneceği; üçüncü fıkrasında ise, ödenmesi gereken aidatı kesmeyen veya kesmesine rağmen bir ay içinde ilgili işçi sendikasına ödemeyen işverenin bildirim şartı aranmaksızın aidat miktarını bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiziyle birlikte ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; İdare tarafından sendika aidatları borçları için 2023 yılı içerisinde muhtelif tarihlerde 190.654,96 TL ödeme yapıldığı, bununla birlikte 31.12.2023 tarihi itibarıyla ilgili sendika hesaplarına yatırılmayan toplam 7.404.303,04 TL'nin hesaplarda bekletildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, nakit yetersizliği sebebiyle sendika aidatlarının tamamının zamanında ödenemediği ve kısmi ödemeler yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin faiz ödemesiyle karşı karşıya kalmaması için personelden kesilen sendika aidatlarının süresinde ilgili sendikalara ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Yüklenicilerden Kesilen Asgari Ücret Destek Primlerinin Kurum Emanet Hesaplarında Bekletilmesi ve Türkiye İş Kurumuna Gönderilmemesi

2018 yılı ve öncesine ait asgari ücret destek primi tutarlarının genel bütçeye aktarılmadığı, 2019 yılı ve sonrasında yüklenicilerden kesilen asgari ücret destek primleri için ise Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünden görüş alınmayarak asgari ücret destek primlerinin tamamının 333 Emanetler Hesabında bekletildiği görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 68'inci maddesinde;

“(1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2015 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde prime esas günlük kazancı 85 TL ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2016 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2016 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2016 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemleri için günlük 3,33 TL ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar Hazinece karşılanır.

...

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca yayımlanan 10.02.2016 tarihli ve 2016-4 no.lu

Genelge'nin "İhale Makamlarınca Destekten Yaralanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"Yukarıda belirtilen idarelerden iş alan işverenlere en son aya ait hakedişin ödenmesinde; hakediş/hakedişlerden kesilemeyen asgari ücret destek tutarları önceki aylarda gerçekleşen destek tutarları dikkate alınarak emanet hesaplarına alınır. En son aya ait hakediş tutarının, asgari ücret destek tutarlarını karşılamayacağına anlaşılması halinde bir önceki hakedişten de bu maksatla yeteri kadar kesinti yapılarak emanet hesaplarına alınır.

Hakedişten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarlar, Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılır. Emanete alınan tutarlar yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla ise bu tutarlar idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edilir. Borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edilir." denilmektedir. Genelge'de zikredilen idareler ise, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) benlerinde sayılan kamu idareleri olup belediyeler de kapsama dahildir.

Asgari ücret destek primi uygulaması, 5510 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 78'inci madde ile 2019 yılında, Geçici 80'inci madde ile 2020 yılında, Geçici 85'inci madde ile 2021 yılında ve Geçici 88'inci madde ile 2022 yılında, Geçici 93'üncü Maddede ile de 2023 yılında devam etmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumunca, 5510 sayılı Kanun'un Geçici 78, Geçici 80, Geçici 85, Geçici 88'inci ve Geçici 93'üncü maddelerine dayanarak sırasıyla 2019 yılında 2019/8 sayılı Genelge, 2020 yılında 2020/10 sayılı Genelge, 2021 yılında 2021/21 Genelge, 2022 yılında 2022/19 sayılı Genelge, 2023 yılında ise 2023/12 ve 2023/25 sayılı Genelgeler yayımlanmıştır.

2019/8 sayılı, 2020/10 sayılı, 2021/28 sayılı, 2022/19 ve 2023/12 ile 2023/25 sayılı Genelgelerde idarelerce kesilen asgari ücret desteğinin genel bütçeye gönderileceğine dair bir ifade bulunmamasıyla birlikte, "Tereddüt edilen hususlarla ilgili başvuru yapılması gereken kurum" başlıklı 8.5. Maddesinde; ihale makamlarının destek tutarına ilişkin hakedişlerden yaptıkları kesintilerin İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılıp aktarılmayacağı, aktarılacaksa her ay mı yoksa yılsonunda mı İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılacağı gibi hususlardaki sorularına ilişkin başvuru merciinin Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olduğu ifade edilerek belirtilen

hususlarda ilgili kuruma müracaat edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre, yüklenicilerin hakedişlerinden kesilen 2018 yılı ve öncesine ait asgari ücret destek primi tutarlarının emanet hesaplarına alınması ve sonrasında ise genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlükleri, ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılması gerekmektedir. 2019 yılı ve sonrasında hakedişlerden kesilen asgari ücret destek primi tutarlarının ise emanet hesaplarında tutulmakla birlikte Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünden görüş alınarak bu görüş doğrultusunda işlem yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede, 2018 yılında genel bütçeye aktarılmayan asgari ücret destek primi tutarının 2.089.945,10 TL, 2019 yılı ve sonrasında kesilen asgari ücret destek primi tutarının ise 1.528.585,72 TL olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, asgari ücret destek primi kesintilerinin nakit durumuna göre genel bütçeye aktarılacağı ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünden alınacak görüş yazısına istinaden gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 2.089.945,10 TL asgari ücret destek primi kesintisinin genel bütçeye aktarılması ve 333-Emanetler Hesabında tutulan 1.528.585,72 TL tutarındaki asgari ücret destek primi kesintisi ile ilgili olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünden görüş alınıp bu görüş doğrultusunda işlem yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinde, Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği; ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde ise, 34'üncü maddede belirtilen ödeme sırasının uygulanmasından muhasebe yetkililerinin sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde 320-Bütçe Emanetleri Hesabında kayıtlı borçların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine İdare tarafından; Bütçe Emanetleri Hesabında kayıtlı borçların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmeme gerekçesinin hizmetlerin aksatılmaması olduğu belirtilerek, borç stokunun eritilmesini müteakip ödemelerde sıraya riayet edileceği ifade edilmiştir. Ancak, kamu hizmetlerinin sürdürülebilirliği açısından nakit planlamasının yapılması ve uygulanması önem taşıdığı gibi, bu planlamadan sapmalar nedeniyle mevzuatta ön görülen ödeme sırasına uyulmaması eşitlik ilkesine aykırı sonuçlar doğurabilecektir.

Sonuç olarak yukarıda yer verilen hükümlerden anlaşılacağı üzere, öncelik sırası tanınmamış ödemeler dışındaki diğer ödemelerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Otopark Gelirleri Payının Takip Edilmemesi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yol üstü araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerden ilçe belediyelerine gönderilmesi gereken paya ilişkin alacağın tahsili için gerekli takip ve başvuru yollarının kullanılmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin (f) bendinde; karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya vermek büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. Kanun'un "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin (f) bendinde de yukarıda belirtilen hükme göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin %50'sinin ilçe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılacağı belirtilmiştir. Aynı maddenin son fıkrasında ise; büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin birbirlerine ödemeleri gereken tutarların zamanında ödenmemesi durumunda, ilgili belediyenin talebi üzerine söz konusu tutarların İller

Bankası AŞ tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılacağı hükmü yer almıştır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, Büyükşehir Belediye Meclisi kararı ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde tespit edilen araç park yerlerinin işletilmesinin belirlenen bedel karşılığında devredilmesine ve bu yerlerden gelir elde edilmesine rağmen İdareye ait ilçe belediyesi payının gönderilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından gönderilmesi gereken otopark gelirlerinin bir kısmının mahsup yolu ile tahsil edildiği ve bundan sonraki dönemlerde de takip ve tahsilinin zamanında gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen yol üstü otopark gelirlerinden İdare payının takip ve tahsilinin mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Hazineye Ait Taşınmazların Satış Bedellerinden Kuruma Gönderilmesi Gereken Payların Takibin Yapılmaması

İdare sınırları içerisinde hazineye ait taşınmaz satışı yapılmasına rağmen bu satışlardan elde edilen gelirden İdareye ait payların gönderilmediği görülmüştür.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5'inci maddesinde; Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'unun, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktaracağı, kalan kısmından ise ilgili belediye %30, varsa büyükşehir belediyesine %10 oranında pay verileceği ve bu payların tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılacağı belirtilmektedir.

Bu hüküm uyarınca belediyelere, Hazine taşınmazlarını satmaya yetkili kurumlar tarafından bu satışlardan elde edilen payların gönderilmesi gerekmektedir.

Yasa hükmüne göre; taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından önce %10'u taşınmazın sınırları içinde olduğu belediyenin 775 sayılı Kanun'da belirtilen özel hesabına, yine bu Kanun'da belirtilen yerlere harcanmak üzere kaydedilecek; geri kalan tutarın

%30'u yine ilgili belediyenin hesaplarına (Bu kısmın kullanımı şarta bağlı değildir), %10'u da varsa Büyükşehir Belediyesi hesabına aktarılacaktır. Sonuç olarak, taşınmazın sınırları içerisinde olduğu il/ilçe belediyesine %10'u tahsisli, kalan kısmın %30'u da serbest kullanım dahilinde olmak üzere $\%10 + \%27 (\%90 \times \%30) = \%37$ pay gönderilmesi söz konusudur.

%10'luk payın aktarılacağı hesap ve kullanım koşulları ise, 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 12 ve 13'ncü maddelerinde düzenlenmiştir

Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, (Emlakbank'ın tasfiyesini de öngören 4684 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun gereğince Ziraat Bankasında) ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı hükme bağlanırken 13'üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan paraların nerelerde kullanılacağı şu şekilde belirlenmiştir:

“ 12 nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla:

a) Kanunda gösterilen amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) Islah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır”

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde işleyişin sağlanması için; Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından belediyelere gönderilen payların doğru hesaplara kaydı ve Ziraat Bankasında açılacak özel Gecekondu hesabına yatırılan %10'luk kısmın Kanun'da belirtilen şekilde kullanımı gerekmektedir.

Ancak, bu iki gerekliliğin yerine getirilmesinin ön koşulu ise, hazineye ait satışı yapan ve parayı tahsil eden kurumun 4706 sayılı Kanun çerçevesinde belediyelere ait payları doğru hesaplaması ve göndermesidir.

İstanbul Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Avrupa Yakası Milli Emlak Dairesi Başkanlığı'na yazılan 02.10.2023 tarih ve E-73573766-115.01.07-23043177 sayılı yazıya cevaben gönderilen 06.11.2023 tarih ve E-16677348-400-7845218 sayılı yazı ekinde gönderile listede kurum sınırları dahilinde toplam 2.851.000,00 TL tutarında hazine taşınmazı satışı gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede bu satıştan kuruma gönderilmesi gereken $(2.851.000,00 * \%37 =)$ 1.054.870,00 TL'nin gönderilmediği görülmüştür.

Belediyeler, hazineye ait taşınmaz satışları ve tahsilatlarına ilişkin sistematik bilgi edinmelerini ve bu bilgi çerçevesinde kendilerine gönderilecek paylarının doğru hesabını ve gönderimini sağlayacak kontrol-takip aracına sahip değildir. Mevzuatta öngörülen sistemin işlerliğini sağlamak açısından asli rol hazine taşınmazı satışını yapan kuruma verilmiş, ancak sistemin ikinci aktörü olan ve satış gelir payı alacaklısı konumundaki belediyeye, satışı yapan kurumun yapacağı pay hesaplamalarının doğruluğunu ve doğru hesaplanan payların doğru belediyelere gönderimini güvence altına alacak bir takip/kontrol aracı verilmemiştir. Hazineye ait taşınmazı satan ve bedelini tahsil eden yetkili kurumun 4706 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerini uygulamaması/hatalı uygulaması sonucu ilgili belediyeye/belediyelere hiç pay göndermemesi ya da hatalı tutarları göndermesi olasıdır ve pay alacaklısı belediyeler satışa ve tahsilata ilişkin sistematik bilgi sahibi olmadıkları için hatanın düzeltilmesi mümkün olamayacaktır.

Söz konusu mevzuat hükümleri ile oluşturulan gelir dağıtım-kullanım mekanizmasının mevzuat koyucunun iradesine uygun şekilde işleyişini güvence altına almanın yanında oluşturulan bu mekanizma ile kendilerine gelir tahsis edilen belediyelerin müstakbel gelirlerini öğrenme, bu gelirlerin doğru tahakkuk ve tahsilatını sağlama hak ve yetkilerinin olması sistem kontrol mekanizmalarının doğal bir gerekliliğidir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, hazineye ait taşınmaz satışından kuruma gönderilmesi gereken payın yazıyla talep edildiği ve gerekli takip ve tahsilatın yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu gelirin tahsil ve takibi için mevzuat koyucunun oluşturduğu sistemin paydaşlarının bu işleyişi açıklık ve şeffaflık ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirmelerini sağlayacak takip-kontrol araçlarının geliştirilmesi için ilgili kurumlar nezdinde girişimlerde bulunulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Günübirlık Kiralanan Yerlerin Mesken Olarak Vergilendirilmesi

Günübirlık ya da apart olarak kiralanan yerlerin emlak vergisi ile çevre ve temizlik vergisi mükellefiyetlerinin işyeri olarak belirlenmesi gerekirken mesken olarak belirlendiği görölmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 3/B maddesinde; *“Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.”* hükmü yer almaktadır. Yine Anılan Kanun'un 156'ncı maddesinde ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette işyeri; *“mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yer”* olarak tanımlanmıştır.

Bu hükme göre, mükelleflerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerini sürdürdükleri yerlerin işyeri özelliğini taşıyabilmesi için bu yerlerin ticari, sınai, zirai veya mesleki faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yer olma özelliği taşıması gerekmektedir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun “Vergi değerini tadil eden sebepler” başlıklı 33/3'üncü maddesinde;

“Vergi değerini tadil eden sebepler aşağıda gösterilmiştir.

...Bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi, (Bu hükmün uygulanmasında bir apartmanın her dairesi bir bina sayılır ve tadil sebebi, yalnız kullanım tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen daire için geçerli olur).” hükmüne yer verilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirler Kanununun “Çevre temizlik vergisi” başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde ise *“Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir. Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar. Konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 YKr, diğer yerlerde 12 YKr olarak hesaplanır. İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait Çevre Temizlik Vergisi, aşağıdaki*

tarifeye göre alınır ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanır.” şeklinde düzenlemeler yer almaktadır.

30.12. 2022 tarih ve 32059 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 56 sıra No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliğinin İşyerleri ve Diğer Şekilde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi başlıklı 4’üncü maddesinin b) bendinde;

“Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44’üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.” şeklindedir.

Tablo 8: Çevre Temizlik Vergisi Tarifesi

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	16250	13625	10500	9375	7500
2. Grup	10500	7500	6250	5250	4625
3. Grup	7500	5250	4625	3250	2625
4. Grup	3250	2625	1875	1662	1362
5. Grup	1875	1625	1125	1112	937
6. Grup	1112	937	575	525	400
7. Grup	400	325	212	187	137

Yukarıda belirtilen mevzuat ve açıklamalar çerçevesinde, konaklama yeri olarak günlük kiraya verilen veya apart olarak tanımlanan yerlerin, ticari faaliyetin icrasına tahsis edilmeleri nedeniyle iş yeri sayılmaları gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

Bu çerçevede, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğünden 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu’nun 2’nci maddesinde belirtilen günübirlik kiralanan evlerin detaylı adresleri resmi yazı ile istenilmiş olup gelen cevabi yazıda bu kapsamda bulunan 11 adet tesisin adres bilgileri tarafımıza sunulmuştur.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede, günübirlik olarak kiralanan 11 adet yerin 7 adedinin kullanım şeklinin mesken olarak tanımlandığı ve bu duruma göre vergilendirildiği görülmüştür. Günübirlik kiralanan veya apart olarak tanımlanan yerlerin mesken olarak vergilendirilmesi Kurumun vergi gelirlerinin düşük kalmasına yol açacaktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, kurum tarafından günübürlük evlerinin tespit ve vergilendirilmesi ile ilgili olarak gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin gelir kaybına uğramaması için söz konusu yerlerin yukarıda açıklandığı şekilde işyeri olarak vergilendirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: İdarenin Mülkiyetinde veya Tasarrufunda Bulunan Taşınmazların Kiralama İhalesi Yapılmadan Ecrimisil Karşılığında Üçüncü Kişilere Kullandırılması

İdarenin mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan 125 adet taşınmazın, kiralama ihalesi yapılmaksızın ecrimisil karşılığında kullandırıldığı görülmüştür.

Belediyelerin kira, trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi gibi işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamındadır. Bu nedenle gerek mülkiyeti doğrudan belediyelere ait olan gerekse de mülkiyeti belediyelere ait olmamakla birlikte tasarruf hakkı kanunlarla bu kurumlara bırakılan taşınmazların kiralanmasına ilişkin işlemler 2886 sayılı Kanun'da yazılı amir hükümlere uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

Söz konusu Kanun'un "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, füzuli şagilden ecrimisil isteneceği, ayrıca işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği belirtilmiştir.

Diğer yandan, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin sekizinci fıkrasındaki "2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır." hükmüne binaen yukarıda belirtilen tahliye uygulaması aynı şekilde belediye taşınmazları için de geçerlidir.

Mezkûr mevzuattan da anlaşılacağı üzere, ecrimisil bir kiralama olmadığı gibi olağan bir taşınmaz yönetim usulü de değildir. İşgale uğrayan ve bu işgali sonradan tespit edilen kamuya ait taşınmaz mal için füzuli şagilden bunun bedelinin adeta bir tazminat suretinde alınmasıdır. Maddenin dördüncü fıkrasında da belirtildiği üzere işgal edilen taşınmaz mal için mülkiye amirine talepte bulunulması ve mülkiye amirince söz konusu taşınmazın 15 gün içinde tahliye ettirilmesi esastır. Aksi bir durum, yani işgal eden kişinin ödemesi için tespit edilen ecrimisil bedelinin kira ödemesi gibi esas alınarak ileriye doğru devam ettirilmesi, 2886 sayılı

Kanun'un her türlü satış ve kiralama gibi hususlarda ihale yoluna gidilmesi gerektiğini ifade eden amir hükümlerine aykırı olacaktır. Ayrıca mevzuata aykırı bu gibi bir uygulama idare malını haksız ve hukuksuz bir şekilde işgal edenin ödüllendirmesi sonucunu doğuracaktır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin tasarrufunda bulunan park, yol, yeşil alan ve oyun alanı gibi tapuda kamuya terk edilen bazı yerler ile idarenin mülkiyetindeki yerlerin herhangi bir ihale yapılmadan işgal edildiği, bu işgalcilerin söz konusu yerlerden çıkarılmadığı, bunun yerine geçmişe dönük olarak tespit edilen ecrimisillerin kira gibi ileriye dönük de uygulanarak işgallerin devam ettirildiği, bu suretle mevzuata aykırı hareket edildiği tespit edilmiştir. Ecrimisil uygulamasının bu şekilde ihalesiz kiralama yöntemi olarak kullanılmasının 2886 sayılı Kanun hükümlerine aykırılık teşkil edeceği açıktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından gönderilen cevapta Bakırköy İlçesi, Fahri Korutürk Caddesindeki Yeraltı çarşısı içerisinde bulunan toplam 106 adet dükkânın; 14.03.2024 tarihinde 2886 sayılı yasanın 45. Maddesine göre (açık teklif usulü) kiralama ihalesi yapıldığı ancak katılım olmadığı için ihalenin sonuçlanmadığı bildirilmiştir. Diğer ecrimisilli olarak kullanılan yerlerin çoğunun Dernek, Vakıf ve Spor Kulübü gibi sosyal amaçlı faaliyet gösteren kurumlar olduğu, ayrıca 9 adet ticari olmayan araç park alanı, bahçe, 2 adet halk ekmek büfesi, 1 adet TJK tarafından kullanılan hizmet binası ve otopark bulunduğu, bunlarla işgalli olarak 5393 sayılı Belediye Kanununun 15.maddesinde herhangi bir hüküm bulunmadığından Kamu zararı oluşturmamak için ihale işlemlerine kadar ecrimisil uygulamasına devam edildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, işgal edilen yerlerden imar mevzuatına göre kiralamaya uygun olanların ihale yoluyla kiraya verilmesi; kiralanabilir duruma getirilemeyenlerin ise tahliyelerinin gerçekleştirilip imar planlarındaki kullanım amaçlarına uygun hale getirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: İdare Taşınmazlarının Kiralanması İhalelerinde Pazarlık Usulünün Kullanılması

İdare taşınmazlarının kiraya verme işlemlerinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na aykırı bir şekilde pazarlık usulünün kullanıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin alım, satım, yapım, kira, hizmet trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'daki

yazılı hükümlere göre yürütüleceği; “İlkeler” başlıklı 2’nci maddesinde bu Kanun’un yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Mezkûr Kanun’un 35’nci maddesinde ihale usulleri sayılmış, 36’ncı maddesinde Kanun’un 1’inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, kapalı teklif usulünün esas olduğu; ancak, 44’üncü maddede gösterilen işlerin belli istekliler arasında kapalı teklif usulüyle, 45’inci maddede gösterilen işlerin açık teklif usulüyle, 51’inci maddede sayılan işlerin pazarlık usulüyle, 52’nci maddede gösterilen işlerin yarışma usulüyle yaptırılacağı hükümlerine yer verilmiştir.

2886 sayılı Kanun’un 51’inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde ise, kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlerinin pazarlık usulü ile yapılacağı belirtilmiştir.

Diğer yandan, 2886 sayılı Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde “idare” kavramının; ihaleyi yapan daire, kurum ve kuruluşları ifade ettiği belirtilmiştir.

Kanun’un birçok maddesinde yer alan “idare” kavramı yerine 51/g maddesinde “Devlet” kavramı kullanılmıştır. Aynı Kanun’un diğer maddelerinde, hatta aynı maddenin diğer bentlerinde (mesela (f) bendinde) madde kapsamına dâhil kurumlar için idare kavramı kullanılırken (g) bendinde “idarelerin özel mülkiyetinde” kavramı yerine “Devletin özel mülkiyetinde” ve “Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan” kavramlarının kullanılması söz konusu kavramların idare kavramından başka bir mana ve içeriği ifade ettiğini açıkça göstermektedir.

Söz konusu bentte geçen “Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz mallar” ile “Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler” ifadelerinden belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazların kast edilmediği; Hazineye ait taşınmazların kiralanması işleri ile ilgili düzenleme amaçlandığı aşikârdır. Bununla birlikte Danıştay 13’üncü Dairesinin doğrudan bu hususla ilgili vermiş olduğu 21.10.2008 tarihli ve E: 2007/4476, K: 2008/6874 sayılı Kararında;

“Belediyenin mülkiyetindeki taşınmazın, 2886 sayılı Kanun’un 51’inci maddesinin (g) bendi uyarınca, pazarlık usulü ile turizm amaçlı tesis yapılmak ve işletilmek üzere mülkiyetten gayri ayni hak tesis edilmek suretiyle, (daimi ve sürekli üst hakkı kurulmak suretiyle) 30 yıllığına kiralanmasına ilişkin belediye encümeni kararını, belediyelere ait taşınmazların devletin özel mülkü veya devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden olmadığı, bu nedenle 2886 sayılı Kanun’un 51/g maddesi kapsamında kiralanmasının, trampasının ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi yoluyla devrinin, olanaklı olmadığı gerekçesiyle, iptal eden mahkeme kararının hukuka uygun olduğu” şeklinde hüküm vererek, belediye taşınmazları için bu bent kapsamında bir kiralama ya da gayri ayni hak tesisi yapılamayacağı açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, İdarenin 2023 yılında gerçekleştirdiği kiralama ihalelerinde mevzuata ve yargı kararlarına aykırı bir şekilde 2886 sayılı Kanun’un 51’inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında pazarlık usulünün kullanıldığı görülmüştür.

İdareye ait taşınmazların kiralanması işlemlerinde 2886 sayılı Kanun’un 51’inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında pazarlık usulünün kullanılması hukuka aykırı olduğu gibi söz konusu uygulama ile Kanun’un ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanması ilkeleriyle de bağdaşmamaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdarenin söz konusu yerleri ihaleye çıkartırken kapalı ve açık teklif usulünün uygulanamadığı durumlara ilişkin olarak istisnai olarak düzenlenen pazarlık usulünün uygulanması konusunda takdir yetkisini kullandığı, bundan sonraki ihalelerin Sayıştay raporu doğrultusunda mevzuata uygun olarak yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare taşınmazlarının 2886 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda ihale yolu ile kiraya verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Ecrimisil Karşılığında Üçüncü Kişilere Kullandırılması

İmar planlarında park alanı olarak belirlenen ve tüm vatandaşların kullanımına açık olması gereken yerlerin, ecrimisil karşılığında amacı dışında kullandırıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, park ve yeşil alanlara ilişkin hizmetleri yapmak veya yaptırmanın belediyenin görev ve sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Kamuya ait gayrimenkuller" başlıklı 11'inci maddesinde, imar planlarında; meydan, yol, su yolu, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerlere rastlayan Hazine ve özel idareye ait arazi ve arsaların belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeye bedelsiz terk edileceği ve tapu kaydının terkin edileceği, bu suretle mal edilen arazi ve arsaların belediye tarafından satılamayacağı, başka bir maksat için kullanılamayacağı, bu hususta tapu kütüğünün beyanlar hanesine gerekli şerhin konulacağı ifade edilmiştir.

İstanbul İmar Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde parkların; kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan, 19'uncu maddedeki kullanımlara da yer verilebilen alanları ifade ettiği belirtilmiştir. Yönetmelik'in 19'uncu maddesinde de;

"...

c) Park alanları: Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Açık havuz/süs havuzu, açık spor ve oyun alanı, genel tuvalet, pergola, kameriye,

2) 1000 m² ve üzeri parklarda ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1'i, yüksekliği 4.50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3'ü, her birinin alanı 15 m²'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi ile oyun alanlarına en az 10 metre mesafede olmak ve etrafı çit ve benzeri ile kapatılmak koşuluyla trafo,

3) Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark,

4) 10.000 m² üzerindeki parklarda, açık alanları dâhil taban alanları, (2) numaralı alt bentte belirtilenler de dâhil toplamda %3'ü geçmemek üzere muvakkat yapı ölçülerini aşmayan mescit ile trafik güvenliği alınarak kamuya ait 112 acil ambulans istasyonu,

Yapılabilir." denilerek, park alanlarında nelerin yapılabileceği sınırlı olarak sayılmıştır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, İdarenin tasarrufuna bırakılan yeşil alan ile park alanlarında yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı 4 adet taşınmazın ecrimisil karşılığı sadece site sakinleri tarafından kullanıldığı görülmüştür.

Park alanlarındaki söz konusu bu kullanımlar imar mevzuatına aykırılık oluşturduğu gibi İdare taşınmazlarının ecrimisil karşılığında kullanılması da 2886 sayılı Kanun'a aykırı bir işlemdir. Şöyle ki, ecrimisil bir kiralama yöntemi değildir. İşgale uğrayan ve bu işgali sonradan tespit edilen kamuya ait taşınmaz mal için fuzuli şagilden bunun bedelinin adeta bir tazminat suretinde alınmasıdır. Aksi bir durum, yani işgal eden kişinin ödemesi için tespit edilen ecrimisil bedelinin kira ödemesi gibi esas alınarak ileriye doğru devam ettirilmesi, 2886 sayılı Kanun'un her türlü satış ve kiralama gibi hususlarda ihale yoluna gidilmesi gerektiğini ifade eden amir hükümlerine aykırı olacaktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine idare tarafından gönderilen cevapta; Bakırköy Belediye Başkanlığı olarak park ve yeşil alanların 3. Kişilere ecrimisil bedeli karşılığında kullanılması tercih edilmediği ancak, bulguda belirtilen alanların site içerilerinde bulunduğu ya da Telekom alt yapıları gibi herkese hizmet veren zorunlu bazı kullanımlar bulunduğu ve ayrıca bu kullanımlara ilişkin mahkeme kararının da bulunduğu; bunların dışında kalan alanlarla ilgili kiralama, tahliye vb. işlemlerin İmar Planları doğrultusunda yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, toplumun yararlanması için ayrılan park ve yeşil alanlarda yalnızca belirli kişilerin kullanım imkanına sahip olması imar mevzuatına aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle, İdare tarafından bu kullanımların sonlandırılıp, tahliyelerin gerçekleştirilmesi ve park alanlarının işlevine uygun olarak kamunun kullanımına sunulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 10: Bakırköy Belediyesi Tiyatroları Yönetmeliği Kapsamında Yapılan Geçici Personel Alımlarının Personel İstihdam Yöntemi Olarak Kullanılması

İdare tarafında Bakırköy Belediye Tiyatroları Yönetmeliği kapsamında kadro ve sınav şartı aranmaksızın geçici personel adı altında personel istihdam edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi ile Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'in 9'uncu maddesi uyarınca yayımlanan boş kadrolar dışında atama yapılması mümkün değildir.

Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek geçici 13, 15 ve 16'ncı maddeleri ile stajyer, uzman memurlar, uygulatıcı uzman memurlar ve sanatkâr memurlar belediye tiyatrolarında çalıştırılabilecektir.

Bakırköy Belediyesi Tiyatroları Yönetmeliği'nin 22'nci maddesinde ise; Yönetmelik'in üçüncü bölümünde belirtilen ve yıllık sanat çalışmalarında görevli olan sanatçılar, sahne uygulatıcıları, sahne direktörü, sanat teknik direktörü ve sanat iletişim direktörünün Yönetim Kurulu Kararı ve Belediye Başkanı onayıyla istihdamı öngörülmüştür.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; toplam 182 personelin söz konusu Yönetmelik kapsamında sözleşme ile istihdam edildiği, bu personelden 83'ünün tiyatro ve bağlı dış birimlerinde görev yaptığı, kalan 99 personelin tiyatro çalışmaları ile ilgisi olmayan Belediyenin diğer birimlerinde temizlik, çay ocağı, büro işleri ve şoförlük gibi görevleri yürüttüğü anlaşılmıştır.

Tiyatro sahne ve sanat çalışmalarında fiilen görev yapmayan söz konusu 99 personelin ilgili Yönetmelik çerçevesinde işe alımı ve istihdamı mümkün görülmemektedir. İdarenin bu uygulamasının; kamuda personel istihdam şekilleri ve şartlarına ilişkin mevzuat hükümlerinin dikkate alınmaksızın personel istihdamı yöntemine dönüştüğü ve süreklilik arz ettiği aşikârdır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 2014 yılından itibaren Sayıştay Denetim Raporu doğrultusunda ilgili Yönetmelik çerçevesinde hareket edilerek yeni işe alım yapılmadığı ve sayının azaltılarak süreç içerisinde sonlandırılacağı ifade edilmiştir.

Ancak; bulgumuzda belirtildiği üzere, sanatçı, sahne uygulatıcıları, sahne direktörü, sanat teknik direktörü ve sanat iletişim direktörü vb. kadrolarda istihdam edilmek suretiyle sözleşme yapılan personel, fiilen sözleşme konusu iş tanımına uygun olmayan alanlarda istihdam edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu idaresinin kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak için; İdare tarafından ihtiyaç duyulan personelin mevzuat çerçevesinde istihdam edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir

---

BULGU 11: Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması

İdare ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (TÜM BEL-SEN) arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinde, mevzuatında yer almayan genel tatil günleri, belediye imkanlarından yararlanma vb. gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında, toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilecektir.

375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde ise; sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan Toplu Sözleşme'de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Mali ve Sosyal Haklar bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise, ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarının en yüksek Devlet memur aylığının (ek göstergeler dâhil) %120'si olduğu; sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

"Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanununun 32'nci maddesinde yer alan usul ve

esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir." denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeden de görüleceği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece; görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuatına açıkça aykırı olacaktır.

İdarenin sosyal denge tazminatı ödemelerinin incelenmesi neticesinde; İdare ile TÜM BEL-SEN arasında akdedilen sosyal denge tazminatı konulu toplu iş sözleşmesinde; Ramazan ve Kurban Bayramları ikramiyeleri, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ikramiyesi, işçi ve emekçilerin birlik, dayanışma ve mücadele günü ikramiyesi, Belediyenin sosyal tesislerinden indirimli yararlanma, Bakırköy Belediyesinin ücretli olan hizmetlerinden indirimli yararlanma, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününde idari izinli sayılma, genel tatil günleri dışında tatil günleri ihdas edilmesi, Belediyenin sosyal faaliyet ve imkânlarından yararlanma vb. gibi mevzuatında sosyal denge sözleşmeleri için öngörülmemiş hususların yer aldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinde belirtildiği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece; görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Dolayısıyla herhangi bir gerekçe ile sosyal denge sözleşmelerine, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuata aykırılık teşkil edecektir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından özetle; yaşam koşullarının iyileştirilmesi nedeniyle sosyal denge sözleşmelerinde ikramiyelere yer verildiği, bundan sonraki süreçte bulguda yer alana tespitler doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

Ancak yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinde belirtildiği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece; görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Dolayısıyla herhangi bir gerekçe ile sosyal denge sözleşmelerine, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuata aykırılık teşkil edecektir.

Sonuç olarak; Belediye Başkanı ile yetkili sendika temsilcisi arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde yer alan yukarıdaki düzenlemeler söz konusu mevzuata aykırı olacağından, sosyal denge sözleşmelerinde mevzuatında yer almayan hususların düzenlenmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 12: İş Avanslarında Mahsup Sürelerine Uyulmaması ve Süresinde Yapılmayan Mahsuplar İçin Gecikme Cezası Uygulanmaması

Avans ve kredi verilmesinde mahsup sürelerine uyulmadığı, ayrıca mahsup sürelerine uymayan mutemetler hakkında gecikme zammı yaptırımının uygulanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ön ödeme" başlıklı 35'inci maddesi ile Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Ön ödemelerde mahsup süresi ve sorumluluk" başlıklı 11'inci maddesinde kısaca; Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek suretiyle ön ödeme yapılabileceği, maddenin devamında ise her mutemedin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, avanslarda bir ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlü olduğu aksi halde süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan 25.12.2017 tarihli ve 55 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğünün Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Genel Tebliğde; belirtilen sürede mahsup edilmeyen avansların, mahsup edilmesi gereken tarihten itibaren, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51'inci maddesi hükmüne göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte, anılan Kanun hükümlerine göre ilgili mutemetten tahsil edileceği belirtilmiştir.

Kamu idaresinin kayıtlarında yapılan incelemede, yukarıda yer verilen mevzuata aykırı olarak yasal süresinden sonra kapatılan avansların olduğu buna rağmen ilgili mutemetlerden,

mahsup edilmesi gereken tarihten itibaren işletilmesi gereken gecikme zammının alınmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, idare tarafından gönderilen cevapta geçmiş yıllara ait avansların incelenerek süresinde kapatılmayan avanslar için ilgili kanun kapsamında takip ve tahsil işlemi yapılacağı, verilen avans ve kredilerin zamanında kapatılması için gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri gereği verilen avansların mahsup süresinde kapatılması aksi halde sorumlu mutemetlerden gecikme zammı tahsil edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Hayvan Bakımevleri Kurmak ve Rehabilitasyon İşlemlerini Gerçekleştirmek İçin Kaynak Ayrılmaması

İdare tarafından hayvan bakımevleri ve rehabilitasyonuna ilişkin görevlere yönelik harcamalar için 2023 yılı bütçesinde, kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayrılmadığı görülmüştür.

14.07.2021 tarihli ve 31541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7332 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu İle Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 13’üncü maddesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’na eklenen “Belediyelerin sorumluluğu” başlıklı Ek 1’inci maddesinde;

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan büyükşehir ilçe belediyeleri ile diğer belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurar...” denilmektedir.

7332 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi ile 5199 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 4'üncü maddede ise;

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yetmiş beş bini aşan belediyeler 31/12/2022, diğer belediyeler ise 31/12/2024 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla yükümlüdür.

Belediyeler bu madde yürürlüğe girdikten sonra üç yıl süreyle birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak ve rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.” hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümlerden; Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan büyükşehir ilçe belediyeleri ile diğer belediyelerin, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurmakla yükümlü oldukları ve Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yetmiş beş bini aşan belediyeler için bu işlemlerin 31/12/2022 tarihine kadar yerine getirilmesi gerektiği, 14.07.2021 tarihinden sonra belediyelerin hayvan bakımevlerinin kurulması ve rehabilitasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi için üç yıl süreyle kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayıracakları ve ayrılan bu kaynakların başka bir amaç için kullanılamayacağı anlaşılmaktadır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, nüfusu 220.476 kişi olan Bakırköy ilçesine hizmet veren İdarenin 2023 yılı bütçesinde 5199 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi ile öngörülen kaynağı ayırmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından gerekli kaynak ayrılması işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; sokak hayvanlarının bakımı, rehabilitasyonu ve ıslahı için belediyelerin yerine getirmekle sorumlu tutulduğu hususlarda, 5199 sayılı Kanun hükümlerine uygun tedbirlerin uygulamaya geçirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Yüklenicilerden Kesilen ve Kesilmesi Gereken Asgari Ücret Destek Primlerine İlişkin Mevzuata Aykırı Uygulamalar Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Yüklenicilerden Kesilen Asgari Ücret Destek Primlerinin Kurum Emanet Hesaplarında Bekletilmesi ve Türkiye İş Kurumuna Gönderilmemesi" başlığı ile 2 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
Ecrimisilin Olağan Bir Taşınmaz Yönetim Şekline Dönüştürülmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "İdarenin Mülkiyetinde veya Tasarrufunda Bulunan Taşınmazların Kiralama İhalesi Yapılmadan

			Ecrimisil Karşılığında Üçüncü Kişilere Kullandırılması” başlığı ile 7 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
İdare Taşınmazlarının Kiralanması İhalelerinde Pazarlık Usulünün Kullanılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde “İdare Taşınmazlarının Kiralanması İhalelerinde Pazarlık Usulünün Kullanılması” başlığı ile 8 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Ecrimisil Karşılığında Üçüncü Kişilere Kullandırılması” başlığı ile 9

			numaralı bulgu olarak yer almıştır.
Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi" başlığı ile 3 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
Bakırköy Belediyesi Tiyatroları Yönetmeliği Kapsamında Yapılan Geçici Personel Görevlendirmelerinin Personel İstihdam Yöntemi Olarak Kullanılması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Bakırköy Belediyesi Tiyatroları Yönetmeliği Kapsamında Yapılan Geçici Personel Alımlarının Personel İstihdam Yöntemi Olarak Kullanılması" başlığı ile 10 numaralı bulgu olarak yer almıştır.

Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması” başlığı ile 11 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
Personelden Kesilen Sendika Aidatlarının Süresinde Ödenmemesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Personelden Kesilen Sendika Aidatlarının İlgili Sendikalara Süresinde Ödenmemesi” başlığı ile 1 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Otopark Gelirleri Payının Takip Edilmemesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer

			Bulgular” bölümünde “Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Otopark Gelirleri Payının Takip Edilmemesi” başlığı ile 4 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
Hayvan Bakımevleri Kurmak ve Rehabilitasyon İşlemlerini Gerçekleştirmek İçin Kaynak Ayrılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Hayvan Bakımevleri Kurmak ve Rehabilitasyon İşlemlerini Gerçekleştirmek İçin Kaynak Ayrılmaması” başlığı ile 13 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmaları ile Muhasebeleştirme İşlemlerinin Tamamlanmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde “İdarenin Mülkiyetinde,

			Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmaları ile Muhasebeleştirme İşlemlerinin Tamamlanmaması" başlığı ile 3 numaralı bulgu olarak yer almıştır.
İdarece Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Vadesine Göre Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında İzlenmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından bu konu 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde "İdarece Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Vadesine Göre Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında İzlenmemesi" başlığı ile 2 numaralı bulgu olarak yer almıştır.